



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ncı ve 99'uncu Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

İzmir Seferihisar ve Menderes İlçesi, Orhanlı Mahallesi Mevkiinde, Karen Kahramanmaraş Elektrik Üretim A.Ş. tarafından yapılması planlanan Karen JES ve Yardımcı Kaynak (GES+RES) tesisleri projesi ile ilgili Çevresel Etki Değerlendirme sürecinin başladığı ve halkı proje hakkında bilgilendirmek, görüş ve önerilerini almak amacıyla ÇED Yönetmeliğinin 9. maddesi gereğince 27/07/2021 tarihinde Halkın Katılım Toplantısı düzenleneceği İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından 12 Temmuz 2021 tarihinde duyurulmuştur. Projenin ÇED süreci devam ederken, izinsiz bir şekilde proje alanında her biri 200-300 senelik olduğu iddia edilen onlarca zeytin ağacı kesilmiştir. Yüzlerce yıllık zeytin ağaçlarının kesilmesine demokratik kitle örgütleri ve yöre halkı tepki göstermiştir. Zeytinlik alanların enerji, maden, otoyol, köprü, konut projeleri için imara açılması ve bu projeler için zeytin ağaçlarının kesilmesi bir kez daha gündeme gelmiştir.

Büyük Menderes Havza İnisiyatifi ve Ziraat Mühendisleri Odası'nın 2019 yılında düzenlediği "JES'in Tarıma, Sağlığa ve Çevreye Etkileri" konulu panelde, jeotermalden çıkan zehirli akışkanların toprağı zehirlediği, kuyular açılırken 110 desibel üzerinde çıkan sesin kulak ve sinir hastalıklarına yol açtığı, boruların görüntü kirliliği oluşturduğu, JES'in havaya saldığı buharın yoğun CO2, metan gazı, bor, arsenik ve en tehlikeli sınıfta yer alan hidrojen sülfür gazı içerdiği, bunların da insan sağlığına, canlıların yaşamına, bitkilere zarar verdiği ve başta zeytin olmak üzere tarımsal üretimde verim kaybına ve çeşitliliğinin azalmasına neden olduğu ortaya konmuştur. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, İzmir ve Manisa Valiliklerine 14 Ağustos 2017 tarihinde gönderdiği yazıda, Gediz Havzası yeraltı sularında yapılan çalışmalarda jeotermal faaliyetlerin yoğun olarak gerçekleştirildiği alanlarda arsenik başta olmak üzere metal ve yarı metal oranlarının içme/kullanma sularında limitlerin çok üstünde olduğu belirterek, havzadaki yeraltı suyu kütlelerinde jeotermal ve madencilik faaliyetlerine yeni izin ve ruhsatların verilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Zeytin, kurak

W821

koşullara dayanıklı bir ürün olmasına karşın küresel iklim krizi sürecinde yağış ve sıcaklık değişikliklerinden en fazla etkilenecek tarım ürünleri arasında yer almaktadır. Ege Bölgesi'nde zeytinlik alanlarda ve zeytinlik alanlara yakın yerlerde kurulan JES'ler in zararları nedeniyle ağaçlar kurumakta, zeytinde üretim kaybı yaşanmakta ve zeytinin kalitesi giderek azalmaktadır. Şirketin, ÇED süreci sonuçlanmadan faaliyetlerin başlaması, yüzyıllık zeytin ağaçlarının kesilmesi halkın yaşam alanına, geçim kaynağına ve sağlığına telafisi imkansız zararlar vermektedir. Anayasa'nın 56. Maddesinde yer alan "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir." Hükmü gereği, bölgede JES projelerin durdurulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Seferihisar Orhanlı Mahallesi mevkiinde kaçak olarak zeytin ağaçlarının kesildiği Bakanlığınız bilgisi dâhilinde midir? ÇED süreci devam ederken faaliyete başlayan şirket hakkında yaptırımınız olacak mıdır?
- 2- Jeotermal enerji santrallerinin bir bütün olarak çevreye, insan sağlığına, canlı yaşamına tarım alanlarına verdiği zararların tespitine ilişkin Bakanlığınızın bir çalışması olmuş mudur? Bu konuda demokratik kitle örgütleri ve ilgili kurumlarla işbirliğiniz var mıdır?
- 3- Jeotermal enerji santrallerinin neden olduğu çevre sorunları ve halk sağlığı için bütüncül çözüm geliştirmekte misiniz? Bu konuda çalışmanız varsa kamuoyu ile paylaşacak mısınız?
- 4- Jeotermal enerji santrallerinin, tarım alanlarına ve yerleşim alanlarının yakınına kurulmasına neden izin verilmektedir? JES'lerin bu alanların dışına kurulması için Bakanlığınızın çalışması olacak mıdır?
- 5- Ege Bölgesi'nde JES'lerin denetimi ne sıklıkla ne şekilde yapılmaktadır? Denetimler sonucunda yönetmeliklere aykırı işleyişi olan şirketlere ne tür yaptırımlar uygulanmıştır?
- 6- Halkın dengeli ve sağlıklı çevrede yaşaması, tarım alanlarının korunması için JES projelerinin durdurulması için girişiminiz olacak mıdır? Bu konuda ilgili Bakanlıkla işbirliği yapacak mısınız?
- 7- Seferihisarda kesilen zeytin ağaçları için yöre halkı ve demokratik kitle örgütleri mücadele vermekte, hak arayışına girmektedir. Bakanlığınız halkın JES'lere karşı tepkilerini dikkate alınmakta mıdır?